

Rued Langgaard: *Elias i Uvejret* (BVN 204)

Kritisk førsteudgave ved Ulrik Spang-Hanssen

Revisionsberetning

Kilder

A. Renskrift. Autograf

B. Skitser

A. Renskrift. Autograf

Det Kongelige Bibliotek, Rued Langgaards Samling, RLS 89,20. Blæk; rettelser og tilføjelser i blyant og farvestift.

Titel (oprindelig blækpåskrift): *Elias i Uvejret. / Fantasi for Orgel / af / Rud Langgaard.*

Overskrifttitel: *Elias i Uvejret.*

Dateret på titelsiden: *Komp. Januar 1930* - dateret og signeret til slut: *3 Januar. 1930 Rud Langgaard.*

6 blade, 27 × 34,5 cm; 12 beskrevne sider, pagineret (med blæk): (2 upag. s.), 1-9, (1 upag. s.); flere tilføjede pagineringer i blyant og farvestift.

Papirtype: *Wilhelm Hansen* (bomærke) Nr. 14. K. 12 (12 systemer).

Titelsiden med utallige senere tilføjelser og dateringer, der viser at det pågældende nodeark har tjent som omslag til andre, til dels beslægtede værker.

Note. Manuskriptet omfattede oprindelig – svarende til slutdateringen 3. januar 1930 – blad 2-6. Første afsnit (t. 1-65) blev tilføjet kort tid efter, mellem oktober 1930 og primo 1932 (tilføjelsen er ikke dateret i kilderne; dateringen *Omkom. Februar 1932*, som er føjet til på titelbladet, refererer sandsynligvis til et af de andre værker nævnt her). Manuskriptet har et skitseagtigt præg, idet den oprindelige blækrenskrift er overbroderet med blyantsrettelser og -tilføjelser, der hidrører fra en påtænkt omarbejdelse eller fra genbrug af dele af musikken, senest i *Expression* 1939 (BVN 242).

B. Skitser

Det Kongelige Bibliotek, Rued Langgaards Samling. Blæk og blyant.

1. RLS 11,13. 2 blade, 34,5 × 26 cm. Indeholder udateret skitse til t. 66-120 med overskriften *Elias ved Bjerget* (samt bidrag til andre værker). Fortsættes i **B2**.

2. RLS 89,20a. 2 blade, 34,5 × 27 cm. Indeholder ubetegnet og udateret skitse til t. 121-200 (samt bidrag til flere andre værker).

3. RLS 89,21 (i alt 5 blade, 30 × 35 cm), blad 1, s. 2: *Anden Søndag i Advent*; dateret: *20-8-30. modificeret October. 30*. Blækrenskrift af sats 2 af 9 *Præludier til Advent, Jul og Nytaar* (BVN 210), som med udaterede rettelser og tilføjelser i blyant har fungeret som skitse og forlæg for *Elias* t. 1-65. Præludiets første del er stærkt omarbejdet, mens t. 34-41, der gentages, samt t. 42-57 er genbrugt med ganske få ændringer som *Elias* t. 34-65. – Præludiet er trykt i: *Rued Langgaard: 11 stykker for orgel / 11 pieces for organ. Udgivet af / Edited by Erik Haumann*. Edition Egtved, 1992 (Edition MF 525); s. 8-11.

Redaktionsgrundlag

Udgaven er baseret på værkets hovedkilde, det eneste foreliggende, fuldstændige manuskript (kilde **A**).

Udgavens kildegrundlag er dette manuskripts renskrevne blæktekst. Der er foretaget kollation med **B3** for så vidt angår de i **A** genbrugte takter. Skitserne er i øvrigt af præliminær og ufuldstændig karakter og kan ikke tillægges autoritativ kildeværdi.

Retningslinjer for udgaven

Udgiverens tilføjelser og rettelser er typografisk markeret ved hjælp af skarpe paranteser; tilføjede buer er dog angivet med brudt streg og bueændringer som en kombination af hel og brudt streg. Orienteringsfortegn i runde paranteser skyldes udgiveren. Redaktionelle kommentarer findes i noterne nedenfor, herunder oplysninger om blyantsrettelser i hovedkilden, som undtagelsesvis er taget til følge i udgaven.

Enkelte overflødige (gentagne) fortegn er stiltiende udeladt. Komplettering foretaget i henhold til kilde **B3** er ikke typografisk markeret i udgaven, men dokumenteres i noterne nedenfor.

Passager, der gentages, samt parallelsteder er redaktionelt kompletteret (vise versa) og notationsmæssigt egaliseret.

Noter

Mottoet er anført af RL på titelbladets bagside; en blyantskorrektur i sidste linje er taget til følge i udgaven.

takt	stemme	kommentar
32	vh	akkord 1: stacc. (klat?) udeladt i analogi med t. 8, 16 og 24
34	vh	bue forlænget fra node 2-3 til node 1-3 iht. B3
44	vh	bue tilføjet iht. B3
50	hh	akkord 1: marc. tilføjet iht. B3
52-53	vh	bue fra trioltone 1 til t. 53 node 1 tilføjet iht. B3
53	vh	node 1: marc. tilføjet iht. B3
54-55	hh	endepunkt af bue fra trioltone 1 rettet fra t. 55 node 2 til t. 55 node 1 i analogi med t. 50-51 og vh t. 52-53
56	ped	opr. pause i takten, oktaven C-c er tilføjet med blyant; medtaget i analogi med t. 52 og 54
57	vh	node 1: marc. tilføjet iht. B3
58-63	hh	B3 har buer mellem akkorderne t. 58-59, 60-61, 62-63; ingen af dem er medtaget i A
65	hh	♭ for h ¹ tilføjet med blyant; taget til følge, idet tilføjelsen ikke skyldes en senere revision, men blot er en rettelse, jfr. B3
72	hh, vh	akkord 1: his og his ¹ enharmonisk omtydet til c ¹ og c ²
79, 96	hh, vh	akkord 1: opr. f og F i akkorden, rettet med blyant til e og E; taget til følge af udgiveren i analogi med de to foregående sekvensled
87	hh	♯ for a ¹ udeladt (tilføjet redaktionelt i t. 86)
107	ped	tonen B tilføjet i overensst. med t. 109 og i analogi med t. 105, 111 og 113 (tonen er åbenlyst glemt, selv om RL har anført en fjerdedelspause i taktens begyndelse)
122	ped	node 3 (D) tilføjet med blyant i A (opr. pause); medtaget i sammenhæng med akkorden t. 123 (jfr. nf.)
123	hh, vh, ped	første fjerdedel: blækteksten i A har fjerdedelspause her; fis-mol-akkorden er tilføjet med blyant, men forekommer indlysende og er medtaget af udgiveren
153	vh	RL har med blyant i A tilføjet f i akkord 1 og overstreget c i akkord 2, hvilket forekommer udgiveren at være en musikalsk bedre løsning; udgaven følger dog her den opr. blækrenskrift
188	hh	overstemmens g ² er med blyant rettet i A fra halvnode til helnode; rettelsen taget til følge, da dominanten i taktens anden halvdel således bliver fuldstændig
198	vh	manglende ♯ for f blyantstilføjet i A

USH/BVN, rev. juli 2002

Nodeudgavens kolofon:

Rued Langgaard: *Elias i Uvejret* (BVN 204)
© 2002 by Edition SAMFUNDET, Copenhagen.

BVN-numre refererer til Bendt Viinholt Nielsen: *Rued Langgaards Kompositioner. Annoteret værkfortegnelse*. Odense Universitetsforlag, 1991.

Hovedredaktør for Rued Langgaard Udgaven på Edition Samfundet: Bendt Viinholt Nielsen.
Redaktionsassistent på nærværende udgivelse: Ole Ugilt Jensen.

Rued Langgaard Udgaven er etableret med støtte fra Carlsbergfondet.
Den her foreliggende udgivelse er foretaget i samarbejde med Det Jyske Musikkonservatorium og med støtte fra Langgaard-Fonden og Carlsbergfondet.

Spilletid: ca. 8 minutter.